

חדרים בחוץ

מאת: **שי דוד**, חברת כרכום עיצוב נוף בע"מ
צילום: **דביר אלמוג**

טשטוש גבולות בין בית וגן מייצר תחושה של מרחב אחד, כשהמעבר ביניהם כמוהו כמעבר מחדר לחדר

איך שלא מסתכלים על זה, כשבאים לתכנן בית, הגינה, שכאן תכונה "חדר חיצוני", עומדת בתחנית סדר העדיפויות של תהליך התכנון והבנייה. מציאות זו מתמיהה למדי נוכח העובדה שציבור רחב חולק חלום של בית פרטי עם גינה, שיאפשר לו להתקרב אל הטבע, מה גם שבארץ אנחנו נהנים מחודשי שמש ארוכים המתאימים לשהייה בגן. בבסיס כתבה זו עומד רעיון התופס את הגינה כמרחב בלתי נפרד מחלל הבית הבנוי ורואה בה חדר לכל דבר, רק "חיצוני".

מה זה בעצם חדר חיצוני? ומתי מתחילים לחשוב עליו?
חדר חיצוני הוא קודם כל חדר כמו כל חדרי הבית, וככזה הוא צריך להיות מתוכנן כחלק בלתי נפרד ממנו כבר בשלב התכנון ההתחלתי.

תפיסה שוויונית זו איננה תפיסה חדשה או עכשווית-טרנדית, ולא צריך להרחיק לכת כדי לבדוק זאת. שכננו באגן הים התיכון, ביוון, באיטליה, בדרום צרפת ובספרד, נהגו להכניס את הגן לליבו של הבית ואז להקיף אותו בחדרים פנימיים לשינה ורחצה. בבתים אלו, עיקר הפעילויות היומיומיות כגון: בישול, אכילה, אירוח חברים ומשפחה, משחק וביולי פנאי וכו"ב, התרחשו בחדרים החיצוניים של הבית, או בשפתנו אנו - "בגינה".

בחירת מיקומו של הבית על המגרש זו הינה אחת הבחירות החשובות בתהליך התכנון, מאחר ויש לה השפעה אדירה על המבנה, ועל כלל חלליו הפנימיים והחיצוניים כאחד. בשלב זה יש לקחת בחשבון את כמות האור הרצויה, את השפעת עונות השנה על טמפרטורת

חלל הפנים, ולענייננו כאן - את הנוף המקומי שעתיד להיראות מחדרי הבית ואת הנוף האנושי שסביבנו.
לאחר בחירת המיקום והגדרת השפה האדריכלית שתאפיין את הבית, מומלץ לערוך את ישיבות התכנון עם האדריכל, מעצב הפנים ומעצב הגן. שכן, עבודה משותפת של כל הנפשות הפועלות ביחד עם הלקוחות, תביא לתוצאה אופטימאלית מבחינת קשר נכון בין הפנים לחוץ. לא משנה מהו הסגנון העיצובי שייבחר, אך חשוב גם חשוב שיישמר קו אחיד/המשכי בין שני המרחבים.
קשר זה, בין הפנים לחוץ, הוא נושא חשוב מאד בתפיסת הגינה כחדר חיצוני. כשם שלא חושבים על כל מעבר בין חדר לחדר בפנים הבית, כך לא צריך לחשוב על המעבר אל החוץ - עליו להיות כמו כל מעבר אחר, ולא בבחינת "לצאת החוצה".

ככלל, כשהגן נתפס כחלק בלתי נפרד מהבית, אחד הדברים שקורים הוא תחושת גודל, כאילו הבית גדל פתאום. אם נותנים על כך את הדעת, הרי שבחישוב פשוט יוצא שבית ששטחו 100 מ"ר, עם שטח גינה של כ-80 מ"ר, הופך מיד לבית גדול של 180 מ"ר! למעשה, זהו עניין של בחירה: במקום לנסות להכניס לתוך הבית מספר רב של פונקציות שיעמיסו על חלל הפנים, ניתן ליצור חדרים חיצוניים שיעניקו לכך מענה מחד, וירווחו את הבית מאידך. לדוגמה, עבור מי שעונת הקיץ היא העונה הערה שלו מבחינת אירוח, יש מקום לתכנן פינת אוכל גדולה דווקא בגן, ואז "להסתפק" בקטנה יותר בחלל הפנים.

1-3. קשר ישיר עם הגן מגדיל את תחושת המרחב בחלל הבנוי (פנים הבית).

פרגולה - לא בכל מחיר

הצללה טובה היא אחד הנושאים החשובים בסביבת החוץ, וכאשר מדברים על כך, ראוי להתייחס לפרגולות - אלמנט הצללה פופולארי מאד בקרב בעלי בתים צמודי קרקע, שלעיתים לא מעטות עלול להוות אלמנט מיותר שאף מפריע לשימוש הנכון בגן, ומיקום התקנתו מחייב חשיבה מקדימה. בהרבה בתי קרקע, דירות גן ווילות, ניתן לראות פרגולה מושקעת המקשטת את איזור היציאה העיקרי לגינה. במצב זה, יפה ומורכבת ככל שתהיה, היא קוטעת את הזרימה הישירה בין החלל הפנימי והחיצוני, ו"מכריחה", כביכול, את בני הבית לעצור ולשבת בשטחה ולא להמשיך אל עומק הגן. מצב זה הוא טעות נפוצה אצל רבים מכוני הבתים הפרטיים, שתופסים את הפרגולה כהכרח מבלי לדעת את ההשפעה שלה לאורך זמן. בהרבה מקרים הפרגולה מחשיכה את החלל הפנימי, מקטינה אותו ועוצרת את זרימת האוויר הטבעית אליו, מה גם שבירוב המקרים מצטרף אליה שולחן אוכל רחב מימדים שעומד "בדיוק" אל מול היציאה לגינה ויוצר מכשול במעבר בין הפנים לחוץ. לכן שבאים לתכנן את החדרים החיצוניים צריך להגדיר את הצרכים מראש ואז למצוא את הדרכים הנכונות לפתרוןם באמצעות שימוש בחומר ו/או בשפה עיצובית. למשל, ליצור הצללה חלופית ע"י מיקום פינת הישיבה בהיטל של הבית או תחת עץ רענן שסוכך עליה.

ככלל, פרגולה היא לכל הדעות אלמנט נאה, אך אין שום חובה לחבר אותה ישירות לבית. דווקא פרגולה שתמוקם בעומק הגן תהווה מוקד משיכה אטרקטיבי ותערב את הדיירים יותר בסביבתם הטבעית, כאשר במיקום כזה היא לא "תחסום" את פתח היציאה/כניסה ותאפשר חדירת אור לחלל הבית והעצמה של תחושת המרחב הפנימי.

על תקציב וסדרי עדיפויות

איזה תקציב יש להקצות כדי ליצור גינה יפה היא שאלה רלוונטית וחשובה. גם פה, ואולי בעיקר פה, זה עניין של בחירה וסדרי עדיפויות בחיים. למעשה, אותה שאלה יכולה להישאל לגבי כל חלל אחר בתוך הבית, שכן כאשר תופסים את חדרי הגן כחלק בלתי נפרד מהבית החשיבות שמייחסים להם זהה, ובתוך כך עלות יצירתם אינה שונה בהרבה, אם בכלל. במסגרת תפיסה כזו ההתייחסות המחשבה והירידה לפרטים בכל הנוגע לעיצוב שווים לכל דבר לאלה הננקטים לגבי חללי הפנים, כך שהנושא אינו תקציבי אלא רעיוני, ונוגע בסדרי עדיפויות.

הכותב הינו מנכ"ל ובעלים של חברת "כרכום עיצוב נוף בע"מ" www.carcom.co.il

1-3. מבני פרגולות המשובצים במרחב הגן ולא דווקא ביציאה מחלל המגורים מזמינים לטייל בשטחו.

4. בית עץ הופך ל"חדר ילדים" חינוכי במרחב הגן.